

19 18

aneb Jak jsem dal gól přes
celé Československo

VENDULA BORŮVKOVÁ
ILUSTRACE VOJTĚCH ŠEDA

HOST

To si takhle čtáte a najednou prásk! Československo!

Je pondělí 28. října 1918. Jenda Vosika už se těší, jak si po škole zahraje s kamarády fotbal. Jenže jeho tatínek, učitel a zapálený vlastenec, s ním má na odpoledne úplně jiné plány. Zatraceně, přijít pozdě na tak důležitý zápas si Jenda nemůže dovolit!

Právě dnes vzniklo Československo. A Jenda netuší, že tohle jeho zpoždění je jen začátek velkého dobrodružství, které se protáhne na několik let a skončí o tisíc kilometrů dál.

Ilustrovaný román pro mladé čtenáře o bouřlivých událostech prvních dnů samostatného státu i o Jendových snech, v nichž hlavní roli hraje fotbalový míč. O střetech mnoha pohledů a mnoha pravd. A taky o pouličních bitkách i cestách za kusem špeku a pytlíkem krup.

Dobrodružný příběh doplňují fakta a zajímavosti z velkých dějin i každodenní reality první republiky.

První léta Československé republiky očima jedenáctiletého Jendy Vosiky. Z bouřlivých Sudet až na Podkarpatskou Rus.

Pro děti od deseti let.

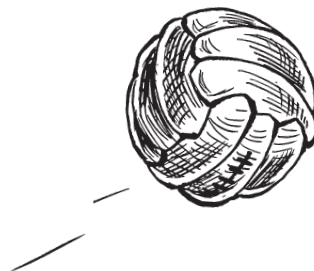

ukázka z knihy

První pořádný zápas! Má to akorát jednu skvrnku na kráse. Vylosovali nám za soupeře Střimičáky. Horší úvod sezóny jsme vyfasovat nemohli. A Hans nastupuje proti nám. Proti nám! Je mi z toho nanic. Já vím, že je to jenom hra. Jenže jediní kamarádi, co mám, jsou kluci z fotbalu. A Hans je ten úplně nejlepší. Všechno jsme prožívali spolu. Každé vítězství i prohru. A teď jsme rozpůlení jak obrázky na mariášových kartách. Hlavou nahoru, hlavou dolů. Jeden prohraje, druhý vyhraje.

Od listopadu jsem doufal, že se stane zázrak a rodiče Hansovi povolí, aby se k nám vrátil. Ale ne, nic z toho se nestalo. A tak teď stojíme každý na své půlce hřiště, čekáme na zvuk píšťalky a koukáme na sebe. Klopíme oči. Za pár vteřin se z nás stanou nepřátelé. Možná už chápu, jak bylo našim vojákům v rakouské armádě, když v Rusku bojovali proti českým legionářům. Jenže oni mohli dezertovat. Přidat se na správnou stranu.

Hvizd píšťalky roztál vzduch. Výkop. Míč se rozběhl po plešatém jarním trávníku. Nohy se automaticky daly do pohybu. Zkouším nemyslet na nic kromě meruny a branky.

Katastrofa nastala v druhém poločase. Dali jsme druhý gól a dostali se do vedení.

„Ten grázl určitě hraje s nima!“ zasyčel někdo za mnou polohlasně. Hnal jsem se právě za míčem, který přihráli... Hansovi. Vytáhlý Střimičák kolem mě proběhl a rychle kopl Hanse do holeně. Nenápadně a vši silou. Svého vlastního spoluhráče! Hans sykl bolestí a zhroutil se na zem.

„To byl Vosika! Parchant proradná!“ zahulákal Střimičák na celé hřiště.

Rozhodčí pískal jak divý. Hans se sbíral ze země a zuřil. Stál jsem tam jak opařený. Kroutil jsem hlavou, ale nedokázal jsem ze sebe vydat hlásku. Ta nebetyčná drzost a zákeřnost mi sebrala veškerá slova.

Hans se na mě vrhl. Svalili jsme se na trávník. „Franzi má pravdu, jste všichni normální zákeřný hajzlové!“ S každým dalším úderem do břicha a obličej ze sebe vyrážel nové a nové nadávky. V češtině, v němčině, chvílemi už jen nesrozumitelně řval. Snažil jsem se krýt si hlavu.

„Já to nebyl, Hansi! Já ne!“ opakoval jsem dokolečka. Jako by mě neslyšel. Nebo nechtěl slyšet. Odtrhli nás od sebe. Odtáhli každého na jinou stranu hřiště.

Zápas pokračoval. Ale nás dva z něj vyloučili.

Beze slova jsem si vzal své věci. Od postranní čáry mě nevráživě pozoroval náš kapitán, ale neřekl nic. Nerozloučil jsem se a prostě se vypařil. Jestli zůstanu mezi naštvanýma a zklamanýma klukama jen o pár minut dýl, tak se buď rozbřečím jak malá holka, nebo něco rozmlátím.

o autorech

VENDULA BORŮVKOVÁ (nar. 1977) vystudovala střední knihovnickou školu a poté divadelní dramaturgii na brněnské JAMU. Působila jako dramaturgyně například v HaDivadle nebo Divadle v 7 a půl a pro tyto scény také připravila několik původních her. V současné době pracuje jako šéfredaktorka časopisu *100+1 historie*. Je autorkou cestopisné knihy pro děti *Annie a berlepsové* (Host, 2014), pro Český rozhlas napsala drama *Magdalena Dobromila* a pohádku *Medvěd Čokoláda*. Ve svém volném čase vytváří vzdělávací workshopy, rolové hry a larpy z historie 20. století.

VOJTĚCH ŠEDA (nar. 1985) je ilustrátor a autor komiksů. Jeho práce jsou zastoupeny mimo jiné v publikacích *Generace Nula: Český komiks 2000—2010* (2010) a *Ještě jsme ve válce: Příběhy 20. století* (2011). Podílel se na edukativní simulaci *Československo 38—89* (2012) a s kolektivem Motiv vytvořil interaktivní komiks *Murat* (2014). V poslední době ilustroval komiksové knihy *Jak se stal Havel prezidentem* (2015), *Spolkla mě knihovna* (2017) a *Hrdinové: Největší příběhy české kopané* (2017). Pravidelně kreslí pro komiksovou revue pro holky a kluky *Bublifuk*.

pohledem Venduly Borůvkové

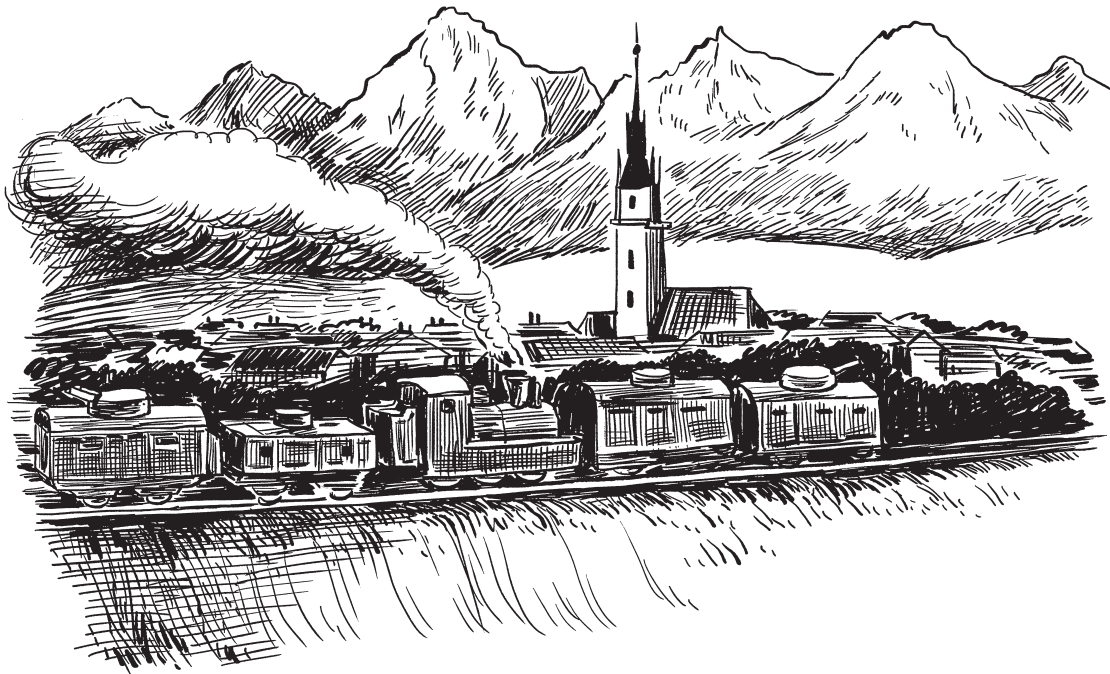
Všechno to začalo 7. února 2017 na „oprašovací schůzce“ v nakladatelství Host. Redaktorka dětské literatury Eva Sedláčková si se mnou dala sraz, aby zjistila, co se chystám psát, když už od vydání předchozí knížky *Annie a berlepsyové* utekly tři roky. A poté, co jsem jí načrtla obrysy jisté steampunkové fantasy pro děti, se mě zeptala: „A nechtěla bys pro nás napsat něco ke stoletému výročí republiky?“

Historií se probírám každý den při psaní a editování článků do časopisu *100+1 historie*. Miluju ji od dětství. Z roku 1918 jsem se navíc před pár dny vrátila, protože jsem o víkendu (už potřetí) hrála larp „Legie: Sibiřský příběh“, který sleduje osudy českých legionářů během sibiřské anabáze.

Každých pár měsíců jsem odevzdávala jednu část knihy. Byla to neskutečná honička.

Vznikalo to jako puzzle — náhodně jsem zalovila v krabici se starou zaprášenou veteší a vytáhla kousek, který do vznikající kompozice neuvěřitelně pasoval. Pochybuju také, že by první část byla tak sugestivní, kdybych na internetu neobjevila přepisy staré mostecké kroniky psané z pohledu německého vedení města.

Pro psaní pražské kapitoly stačilo zavzpomínat na sametovou revoluci, v roce 1989 mi bylo dvanáct. A myslím, že přes ten tehdejší dětský pocit zmatení a ukřivděnosti — vždyť ve škole to říkali jinak — se mi dařilo dostat k postavám mé knihy zase o něco blíž.

Hodiny jsem proseděla v univerzitní knihovně, ale nakonec jsem do příběhu nepoužila ani jediný osud. A když jsem se na konci září 2017 vydala se svým mužem na prodloužený víkend na Zakarpatsko, hlavním bodem programu byl vedle Koločavy i dvoudenní výšlap na horu Pop Ivan.

Snažila jsem se stopovat historii, jak jen to šlo — i když občas jsem využila pouze náladu, kterou mi ta pátrání evokovala...

pohledem nakladatelství Host

Zdeněk Staszek, literární redaktor

Dvacáté století má v tuzemských hodinách dějepisu smůlu — je prostě na konci a stihnout se nedá přece všechno. Nejinak tomu bylo i v případě mých gymnaziálních studií. Jedinou světlou výjimkou byl rok 1918 a období takzvané první republiky. Z pochopitelných nacionalistických důvodů se poměrně nekriticky oslavoval tatíček Masaryk, budování republiky a jen v infoboxu na okraji učebnice se krčila informace o nějaké hospodářské krizi.

O rozkolísanosti politického systému a táhnoucích se sporech o podstatu českého státu a demokracie jsem se dozvěděl až později. A možná to ani nejde jinak, jsou to témata, která plní knihy, ne kapitoly učebnic, témata často pro odborníky. Co mě ale zaráželo a zaráží dodnes, je skutečnost, že dějiny Československa jsou téměř vždy dějiny české, málokdy slovenské, a už vůbec ne romské, německé, židovské nebo maďarské. Československo přitom vzniklo — a kvůli mezinárodní situaci a počtu německy mluvících občanů uvnitř budoucí

republiky vlastně i muselo vzniknout — jako multi-etnický stát, Masarykem vysněný jako demokracie budovaná na občanském, a nikoliv národnostním principu.

Když se v kalendáři blížil rok 2018, to znamená kulatiny republiky, Mnichova, února 1948, pražského jara nebo třeba opoziční smlouvy, nabízelo se připravit ke stoletému výročí knihu pro děti. Jak se lze dnes při pohledu do výloh knihkupectví přesvědčit, podobný nápad dostalo nejedno nakladatelství. To nám bylo s redaktorkou dětské literatury Evou Sedláčkovou jasné už někdy na počátku roku 2017. Výzva tedy zněla: vymysli něco originálního!

Eva i já jsme si záhy vzpomněli na své školní frustrace... a pověsili Masaryka na hřebík, oslovili Vendulu Borůvkovou a společně začali vymýšlet, jak do jedné knihy dostat to barvité, rozhádané a často vůbec neidylické Československo.

VENDULA BORŮVKOVÁ

19 18

aneb Jak jsem dal gól přes celé Československo

ilustrace Vojtěch Šeda
vychází 6. prosince
208 stran, vázané vydání
349 Kč

ISBN 978-80-7577-610-5

Obálku knihy v tiskové kvalitě najdete zde:
nakladatelstvi.hostbrno.cz/nakladatelstvi/1482

Soubor PDF s kompletním textem knihy
pro novináře k dispozici na vyžádání ihned.

HOST **HOSTBRNO.CZ**

